

СТАНОВИЩЕ

СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

СОФИЯ

Вх. № НУ1-55
.....
05.03.2025 г.

От доц. д-р Тодор Желязков Славов, катедра „Фундаментални науки в животновъдството“, Аграрен факултет, Тракийски университет, Стара Загора с научна специалност „Физиология на животните и човека“ назначен за член на научното жури с Заповед № РД 05-27 от 03.02.2025год. на Председателя на Селскостопанска академия – София.

Относно дисертационен труд на тема: „ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА МЪЖКИ ЯРЕТА ОТ МЛЕЧНО НАПРАВЛЕНИЕ, КАТО РЕСУРС ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА МЕСО “ разработен от Лора Иванова Мондешка, докторант към ИПЖЗ Троян, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.3 Животновъдство, научна специалност „ Овцевъдство и козевъдство”

I. Актуалност на изследвания проблем

Съдбата на мъжките ярета родени в млечни ферми е неясна. Тяхното отглеждане в повечето случаи противоречи на принципите за благополучие на животните и хуманното отношение към тях, като много често те биват унищожавани веднага след раждането. Това налага да се извърши точна оценка и да се търсят адекватни решения като се намери баланса между хуманното отношение и печалбата на фермерите. В световен мащаб, предпочитанията на потребителя се променят все повече към консумация на месо от животни с по-ниско живо тегло. За месото, добито от млади ярета се използва термина „Capretto“. Това открива възможности за реализация на мъжките ярета и превръщането на един „отпаден“ продукт във вторичен продукт за иновативна, самостоятелна и икономически устойчива ниша за производство на висококачествено ярешко месо. За да се случи това, потребителите в България трябва да бъдат убедени в качеството и преимуществата на ярешкото месо. Ефективният мениджмънт изисква точно познаване на вкусовете и технологичните му характеристики.

В нашата страна основно е развито млечното козевъдство. Изследванията, касаещи качеството на ярешкото месо в България са твърде ограничени, като през последните 20-30 години такива липсват. Що се касае до реализацията и качеството при мъжките животни, то все още не е проучвано.

В настоящия дисертационен труд, чрез прилагането на интердисциплинарен подход се проучва възможността за оползотворяване на мъжките ярета от млечно направление.

II. Цел, задачи и методи на изследване (хипотези на дисертационния труд)

Настоящият дисертационен труд има за цел да представи възможностите за реализация на мъжки ярета от млечно направление, като

анализира влиянието на възрастта, както и на алтернативното хранене с краве мляко върху качеството и състава на месото им в условията на съвременното млечно козевъдство.

За постигане на дадената цел докторанта си е поставил следните задачи:

Задача 1. Проучване влиянието на възрастта при клане върху качеството на месото от мъжки ярета от породите Англо-Нубийска и Българска бяла млечна - кланични характеристики, технологични качества, химичен състав и мастнокиселинен профил.

Задача 2. Проучване на влиянието на хранене с козе и краве мляко върху качеството на месото от мъжки ярета от породите Англо-Нубийска и Българска бяла млечна - кланични характеристики, технологични качества, химичен състав и мастнокиселинен профил.

Изследването е извършено в козефермата на Научно експерименталната база на Института по планинско животновъдство и земеделие – гр. Троян, разположена на 380 m надморска височина, в предпланинския регион на централна Стара планина. Изследването е проведено през месеците февруари – юни, 2021 г. и включва общо 42 броя клинично здрави, мъжки ярета от породите Англо-Нубийска и Българска бяла млечна.

III. Визуализация и интерпретация на получените резултати. Използвана литература

Докторант Лора Иванова Мондешка е визуализирала своя дисертационен труд с 37 таблици и 14 фигури. В списъка на цитираната литература са посочени 233 литературни източници, от които 11 на кирилица и 122 на латиница. Интерпретациите са направени професионално съобразени с получените резултати, поставените задачи и цел. Използвани са 233 автора, които напълно отговарят на темата на дисертацията.

IV. Приноси на дисертационния труд :

Приложни приноси:

1. Данните за влиянието на храненето и породата подпомагат фермерите при избора на стратегия за отглеждане на ярета с цел производство на качествено месо.
2. Предложени са базови стойности за основни показатели на качеството на месото, които могат да се използват за разработване на стандарти за производство.

3. Резултатите за влиянието на храненето и породата върху цвета и крехкостта на месото могат да бъдат използвани за разработване на техники за подобряване на вкусовите качества.

4. Създаден е модел на интердисциплинарен подход за оценка на качеството на месото, включващ кланични характеристики, технологични качества, химичен състав и мастнокиселиния му профил.

5. Извършеният кланичен анализ на яретата от млечно направление, може да бъде от полза на фермерите при оценка на икономическата ефективност на стадото.

V. Оценка на качеството на научните публикации, отразяващи резултатите в дисертацията

Представени са две публикации свързани с дисертационния труд, които отразяват част от получените резултати.

VI. Критични бележки, въпроси и препоръки към кандидата

Бих препоръчал на докторанта активно да се включва в авторски колективи за написване на научни статии, учебни помагала и пособия, както и участия в национални проекти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

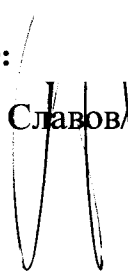
Въз основа на приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ССА.

Това ми дава основание да оценя **положително** дисертационния труд и да предложа да се присъди на Лора Иванова Мондешка образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление, Животновъдство, научна специалност „Овцевъдство и козевъдство ”

Дата: 04.03.25 год.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

/доц. д-р Тодор Славов/

STANDPOINT

By Assoc. Dr. Todor Zhelyazkov Slavov, Department of "Fundamental Sciences in Animal Husbandry", Faculty of Agriculture, Thrace University, Stara Zagora with a scientific specialty "Animal and Human Physiology" appointed as a member of the scientific jury by Order No. RD 05-27 of 02.03.2025. of the Chairman of the Agricultural Academy - Sofia.

Regarding dissertation work on the topic: "OPPORTUNITIES FOR IMPLEMENTATION OF MALE DAIRY KIDS AS A RESOURCE FOR MEAT PRODUCTION" developed by Lora Ivanova Mondeshka, doctoral student at the Troyan University of Applied Sciences, higher education area 6. Agricultural sciences and veterinary medicine, professional direction 6.3 Animal husbandry, scientific specialty "Sheep and goat breeding"

I. Relevance of the studied problem

The fate of male kids born on dairy farms is unclear. Their breeding in most cases contradicts the principles of animal welfare and humane treatment of them, as very often they are destroyed immediately after birth. This necessitates an accurate assessment and the search for adequate solutions by finding the balance between the welfare and profit of the farmers. Globally, consumer preferences are changing more and more towards the consumption of meat from animals with a lower live weight. The term 'Capretto' is used for meat obtained from young goats. This opens up opportunities for the realization of male goats and the transformation of a "waste" product into a secondary product for an innovative, independent and economically sustainable niche for the production of high-quality kid meat. For this to happen, consumers in Bulgaria must be convinced of the quality and advantages of goat meat. Effective management requires accurate knowledge of its taste and technological characteristics.

Dairy goat breeding is mainly developed in our country. Research on the quality of goat meat in Bulgaria is very limited, and in the last 20-30 years there has been no such research. As for the realization and quality in male animals, it has not yet been studied.

In the present dissertation work, through the application of an interdisciplinary approach, the possibility of utilizing the male goats from the dairy sector is investigated.

II. Purpose, tasks and research methods (hypotheses of the dissertation)

The present dissertation aims to present the possibilities for the realization of male goats from the dairy sector by analyzing the influence of age, as well as of alternative feeding with cow's milk on the quality and composition of their meat in the conditions of modern dairy goat farming.

To achieve the given goal, the doctoral student has set himself the following tasks:

Task 1. Study the influence of the age at slaughter on the quality of the meat of male goats of the Anglo-Nubian and Bulgarian white dairy breeds - slaughter characteristics, technological qualities, chemical composition and fatty acid profile.

Task 2. Study of the influence of goat and cow milk feeding on the quality of meat from male goats of the Anglo-Nubian and Bulgarian white dairy breeds - slaughter characteristics, technological qualities, chemical composition and fatty acid profile.

The research was carried out in the goat farm of the Scientific Experimental Base of the Institute of Mountain Animal Breeding and Agriculture - town Troyan, located at 380 m above sea level, in the foothills of the central Stara planina. The research was conducted in the months of February - June, 2021. and includes a total of 42 clinically healthy, male goats of the Anglo-Nubian and Bulgarian white dairy breeds.

III. Visualization and interpretation of the results obtained. Literature used

Doctoral student Lora Ivanova Mondeshka has visualized her dissertation work with 37 tables and 14 figures. In the list of cited literature, 233 literary sources are indicated, of which 11 are in Cyrillic and 122 are in Latin. The interpretations are made professionally according to the results obtained, the tasks and the goal. 233 authors were used, which fully correspond to the topic of the dissertation.

IV. Contributions of the dissertation (scientific-fundamental and scientific-applied contributions are evaluated separately)

Applied Contributions:

1. Data on the effects of diet and breed assist farmers in selecting a goat rearing strategy to produce quality meat.
2. Baseline values are proposed for key meat quality indicators that can be used to develop production standards.
3. Results on the effect of diet and breed on meat color and tenderness can be used to develop techniques to improve palatability.

4. A model of an interdisciplinary approach to meat quality assessment was created, including slaughterhouse characteristics, technological qualities, chemical composition and its fatty acid profile.
5. The slaughter analysis of dairy goats can be useful to farmers in evaluating the economic efficiency of the herd.

V. Quality evaluation of scientific publications, presenting the dissertation results

Two publications related to the dissertation work are presented, which reflect part of the obtained results.

VI. Critical remarks, questions and recommendations to the candidate

I would recommend the doctoral student to actively participate in author collectives for writing scientific articles, teaching aids and tools, as well as participation in national projects.

CONCLUSION

Based on the applied by the candidate different research methods, correctly performed experiments, precise summaries and conclusions, I accept that the presented dissertation meets the requirements of the Law for development of academic staff in Republic of Bulgaria and the Regulations on terms and conditions for obtaining scientific degrees and taking academic positions in Agricultural academy.

This gives me the reason to **positively** evaluate the dissertation work and propose to award Lora Ivanova Mondeshka the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, professional direction, Animal Husbandry, scientific specialty "Sheep Breeding and Goat Breeding"

Date: **04.03.2025** year

Member of the scientific jury:

Assoc. Dr. Todor Slavov

